

være hos os, men de ere dog langt fra i den Grad istand til at vrage, idet det maa staa de Paagjældende frit for at gaa op til Examen. Jeg har set Listen for det sidste Aar over de Dimiterede, men jeg har ikke saa bestemt i Sukommelsen i dette Dieblit, hvorledes Forholdet er i det Enkelte; det Hovedindtryk, jeg har af den, er, at der vel er nogle saa flere pEt. med bedste Karakter ved Statsseminariene end ved Friseinariene, men der er ikke nogen betydelig Forskel, saa jeg tror ikke, at det siger meget. Jeg vil haabe, at hvad der er blevet forhandlet i disse Dage om den almindelige Dannelse, Lærerne skulle have, ogsaa maa virke til, at vi kunne komme ind paa denne Bei i Forbindelse med en friere og nyttigere Ordning af hele Skolevesenet, at Lærerne blive bedre betalte for deres Gjerning, men at ogsaa Forældrene kunne faae en ganske anden Kontrol, end de hidtil have haadt med, om de bestille Noget eller ikke. — Endnu skal jeg kun gjøre en Bemærkning med Hensyn til Bøggildgaard. Jeg vil sige, at, dersom jeg kan blive overtydet om, at denne Bygning er nødvendig, skal jeg ikke have Noget imod at gaa med dertil. Jeg tror, at denne Opdragelsesanstalt for forsømte — ikke fordervebe — men forsømte, ulykkelige Børn opfylder sin Bestemmelse, og at dens Forstander, som det blev udtalt ved 1ste Behandling, er en meget flink og dygtig Mand. Jeg tror heller ikke, at der er nogen Ulykke i, at det er en Statsanstalt, tværtimod; naar jeg altsaa er gaaet med til at stille dette Forslag, er det kun fordi jeg har ment, at der ingen Fare er ved at gjøre en saadan midlertidig Udsættelse.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Worsaae): Den ærede sidste Taler kom tilbage til en Bemærkning, jeg tillod mig at gjøre igaar, at vort Universitet har store Fortjenester af Frihedens Udvikling og af den fri Forfatning, som vi nu have. Den ærede Taler vilde ligesom flere andre gjøre det noget tvivlsomt; men jeg tror, at han glemte een Ting, som jeg ikke vil undlade at udtale, og det er, at Universitetet ogsaa har store Fortjenester af, at vi have kunnet taale denne Frihed, saaledes som vi have taalt den, idet den Oplysning, vi lykkeligvis have heri Landet, har bidraget til, at det danske Folk, da det gif over fra Gnevelden til almindelig Valgret, har været istand til at gennemføre denne stærke Overgang uden de voldsomme Rystelser, der ellers have hjemføgt andre Lande. Jeg tror, at Universitetet har haft en meget væsentlig Andel i, at den almindelige Oplysning er bleven udbredt i en saadan Grad her, som man i mange andre Lande misunder os, og det er min fulde Overbevisning, at vil man fremdeles udvide Oplysningen, bringe den højere op og derved befæste Folkefriheden, skal man ogsaa styrke Universitetet, for at dette kan vedblive at være, hvad

det har været gennem Aarhundreder, Midtpunktet for Oplysningen her i Danmark.

Formanden: Folkethingsmanden for Maribo Amts 2den Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Frederiksen: Det er meget vanskeligt for mig, at tage Ordet for en kort Bemærkning saalænge efter, at det Emne blev berørt, hvorfor jeg bad om Ordet. Den ærede Minister fremhævede den store Indtægt af Sorø Skove pr. Rd. Land. Det er ganske vist, at det er meget heldigt, at Indtægterne af Sorø Skove ere stegne, saaledes som det staa i Anmærkningen, fra i 1833—34 at være tre Tusinde Rigsdaler til nogle og Treindstyvetusind Rigsdaler. Jeg kan ikke Andet end overfor den ærede Minister dog tilføie, — jeg vil ikke sige som en Modsatning men som et Slags supplerende Bemærkning — at, ihvorvel man maa anerkende den nuværende dygtige Bestyrelse for Sorø Akademis Skove, saa er denne højere Indtægt dog ifkenærmost fremkaldt ved den nuværende Bestyrelses Dygtighed. Det er Bevis paa, og det vil man nærmest finde ved at se paa Planerne for Sorø Akademis Skove, at disse Skove i lang Tid allerede tidlig have været underkastede en bedre Bestyrelse. Det er Resultatet af, at den store Masse af Træ i disse Skove er langt større pr. Rd. Land end i Statskovene. Da jeg for nogle Aar siden havde Leilighed til at behandle dette Forhold i Finantsudvalget, kom jeg ved en Undersøgelse til det mærkelige Resultat, at, naar man faae paa, hvad der skulle kræves i Indtægt af disse vore offentlige Skove, var det et stort Spørgsmaal, om der egentlig her bliver givet saa meget. Jeg kom endogsaa til det mærkelige Resultat, at de flette Hedepantager i Jylland, Skove som dem paa Bornholm og andre lignende i Virkeligheden give mest. Det var nemlig ved at se paa den Træmasse, der fandtes, og som fremfor Alt maa fordrøes forrentet, ikke at tale om Jorden. Det er en naturlig Følge af de Feil, der begaas, og det kan ikke være Andet, end at Sorø Akademis Skove havde de samme Feil, som overalt Statskovene, og som vel tilbøie ere rettede i de senere Aar, men som jeg dog tvivler om ere rettede tilstrækkeligt — mangaar jo neppe endnu i denne Retning saa stærkt frem, som man burde — nemlig i at formindste den lange Omdrift, i at sætte det aarlige Udbytte i et nogenlunde passende Forhold til den Kapital, man har at forrente. Jeg tror, at jeg har kunnet bevise, at det er det Resultat, man faar ved at betragte det offentlige Skovvæsen heri Landet. Det er en Følge af, at de, som ledebe denne Drift tidligere, som have indrettet den, mangle i ganske mærkelig Grad selv saa almindelige økonomiske Begreber som Begrebet om „Kapital og Rente“. Naar man tager dette Forhold med i Betragtning, vil man finde, at, uagtet Indtægten